

Revisionsberättelse

*Till årsstämman i Kungliga Operan AB
Organisationsnummer 556190-3294*

Rapport om årsredovisningen

Vi har reviderat årsredovisningen för Kungliga Operan AB för räkenskapsåret 2011-01-01– 2011-12-31. Bolagets årsredovisning ingår i den tryckta versionen av detta dokument på sidorna 7–31.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar för årsredovisningen

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att upprätta en årsredovisning som ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen och för den interna kontroll som styrelsen och verkställande direktören bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Revisorns ansvar

Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige. Dessa standarder kräver att vi följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information i årsredovisningen. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna kontrollen som är relevanta för hur bolaget upprättar årsredovisningen för att ge en rättvisande bild i syfte att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i bolagets interna kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsredovisningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Uttalanden

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Kungliga Operan ABs finansiella ställning per den 31 december 2011 och av dess finansiella resultat och kassaflöden för året enligt årsredovisningslagen. En bolagsstyrningsrapport har upprättats. Förvaltningsberättelsen och bolagsstyrningsrapporten är förenliga med årsredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att årsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen.

Övriga upplysningar

Årsredovisningen för räkenskapsåret 2010-01-01 – 2010-12-31 reviderades av en annan revisor som i sin revisionsberättelse daterad 14 mars 2011 uttalade sig enligt standardutformningen om denna årsredovisning.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även reviderat förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Kungliga Operan AB för räkenskapsåret 2011-01-01–2011-12-31.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust, och det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för förvaltningen enligt aktiebolagslagen.

Revisorns ansvar

Vårt ansvar är att med rimlig säkerhet uttala oss om förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust och om förvaltningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige.

Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Som underlag för vårt uttalande om ansvarsfrihet har vi utöver vår revision av årsredovisningen granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i bolaget för att kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören är ersättningsskyldig mot bolaget. Vi har även granskat om någon styrelseledamot eller verkställande direktören på annat sätt har handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Uttalanden

Vi tillstyrker att årsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Stockholm den 23 mars 2012

Deloitte AB

Kerstin Sundberg
Auktoriserad revisor

Hållbarhetsredovisning

Operan strävar efter att genom ett aktivt hållbarhetsarbete ta ansvar för organisationens påverkan på sin omgivning. Det arbete som bedrivs inom Operan omfattar såväl sociala, som ekonomiska och miljömässiga frågor. Operans dialog med sina intressenter har bidragit till kunskap om förväntad riktning på hållbarhetsarbetet.

Sync med Nikolaus Fotiadis och Minji Nam

Sedan 2008 har Operans hållbarhetsarbete baserats på en strategisk treårsplan med fastställda mål som organisationen strävat efter att uppnå. Under våren 2012 upprättas en ny strategisk plan som kommer att ligga till grund för Operans hållbarhetsarbete under perioden 2012-2015.

Fokus under 2011 har varit att integrera hållbarhets- och verksamhetsstrategin och att skapa utrymme för att uppnå de uppsatta hållbarhetsmålen. Dessutom har Operan upprättat interna rutiner för att på ett effektivt sätt följa upp utfallet av hållbarhetsarbetet.

Ytterst ansvarig för hållbarhetsarbetet är styrelsen och företagsledningen med vice VD som huvudansvarig. Under 2011 återupprättades den interna CSR-projektgruppen (Corporate Social Responsibility) där medarbetare från varje avdelning inom organisationen finns representerade. Syftet med projektgruppen är att driva hållbarhetsarbetet och utveckla Operans arbetsmetoder och processer relaterade till hållbarhetsfrågor. Projektledaren för gruppen har det operativa huvudansvaret för Operans hållbarhetsarbete samt är även ansvarig för Operans hållbarhetsredovisning vilken redovisas i enlighet med Global Reporting Initiative (GRI) G3. Operans tillämpningsnivå är C+. Rapporten är översiktligt granskad av Operans revisorer.

Operans hållbarhetsredovisning omfattar kalenderåret 2011 och utgör ett avsnitt i Operans tryckta årsredovisning. Hållbarhetsredovisningen publicerats årligen och den senaste publicerades i mars 2010.

Hållbarhetsarbete – konstant strävan efter förbättring

Med en omvärld i ständig förändring, med krav och förväntningar från intressenter och ägare, söker Operan möjligheter att bedriva ett hållbarhetsarbete som uppvisar både viljan till ett ökat ansvarstagande inom hållbarhetsfrågor och som når uppställda mål.

Operan gör detta utifrån övertygelsen om att ett ansvarsfullt hållbarhetsarbete tillför kärnverksamheten ytterligare värden och bidrar till att leda opera och balett in i framtiden.

Under 2012 planerar Operan att uppdatera den strategiska planen för kommande periods hållbarhetsarbete, inklusive de mål som fastställts relaterat till väsentliga hållbarhetsfrågor. Arbetet med att uppdatera den strategiska planen kommer att dels ta sin utgångspunkt i den tidigare strategiska planen och dels i en uppdaterad kartläggning av Operans intressenter vilken planeras genomföras under 2012.

Intressenternas förväntningar

Operans fyra intressentgrupper (IG1-IG4) kartlades 2008. Under perioden 2008-2009 genomförde Operan formella intressentdialoger med flera av de intressenter som identifierats (se tabell nedan). Dessa intressentdialoger genomfördes i form av djupintervjuer och diskussionsgrupper, med syftet att skapa förståelse för vilka krav och förväntningar olika intres-

Hållbarhets-/CSR-vision: Att göra svenskarna stolta över sin Opera ur ett hållbarhets-/CSR-perspektiv

Övergripande hållbarhets-/CSR-mål: **Integrera hållbarhetsarbetet/CSR i befintlig verksamhet** och med befintligt verksamhetsuppdrag, övergripande verksamhetsmål och visioner

2008	2009-2010	2011
Mål Ett gemensamt dokument för årsredovisning och hållbarhet- (CSR)/GRI-rapport	Mål Skapa strukturer för Operans hållbarhets- och GRI-rapportering	Mål Grundplattform för hållbarhetsarbete internt färdigställt, påbörja hållbarhetsarbete utåt
Syfte Medvetandegöra hållbarhetsarbete/CSR	Syfte Aktivt arbeta och uppnå konkreta resultat i de prioriterade områdena för CSR	Syfte Att ha "städad" internt innan vi arbetar med vår påverkan utåt
Prioriterade områden - Jämställdhet - Mångfald - CSR-utbildning - Förtydligande i barnarbetsfrågan (kommunicera internt vår dispens från Arbetsmiljöverket)	Prioriterade områden - Jämställdhet - Mångfald - CSR-utbildning - Energibesparingar/intern miljöetik - Tydligare riktlinjer, uppförandekod/etikpolicy, resor/transporter, korruption (fribiljettshantering vid beroendeställning)	Prioriterade områden - Energibesparingar/intern miljöetik - Skapa och integrera en inköpspolicy - Integrering av hållbarhetsfrågor/CSR i upphandlingsförfaranden

Not tabell: Gulmarkerat avser uppfyllda mål, gråmarkerat avser kvarstående mål.

IG1	IG2	IG3	IG4
- Ledningsgrupp/styrgrupp CSR	- Medarbetare (exkl. Danskompaniet) - Styrelsen	- Fastighetsförvaltning /fastighetshyresgäster/ restauratörer /bostadsförmedlare m.fl. - Sponsorer /officiella partners /övriga samarbetspartners - Ågaren/media - Leverantörer - Publik	- Allmänheten

Not tabell: Gulmarkerat avser genomförda intressentdialoger, gråmarkerat avser ej genomförda intressentdialoger

Skapa och levererat direkt ekonomiskt värde	2011 (mkr)	2010 (mkr)	2009 (mkr)
Direkt skapat ekonomiskt värde			
Intäkter ¹	506,5	491,2	486,5
Summa tillskapat ekonomiskt värde	506,5	491,2	486,5
Fördelat ekonomiskt värde			
Rörelsekostnader	-112,2	-97,3	-88,8
Löner och ersättningar till anställda ²	-384,5	-377,0	-392,5
Summa fördelat ekonomiskt värde	-496,7	-474,3	-481,3
Behållet ekonomiskt värde ³	9,8	16,9 ⁴	5,2

1. Omfattar driftstillskott från staten, intäkter från sponsorer, biljettförsäljning samt diverse intäkter som uthyrning, turnéer mm.

2. Inklusive arbetsgivaravgifter och löneskatt på pensioner.

3. Summan skall täcka investeringar som behöver göras av konstnärlig karaktär samt i fastighet och teknik

4. Siffror för 2010 har omräknats i enlighet med förändrad redovisningsprincip i enlighet med ÅR.

senter har på Operan. Dialogerna visade på ett intresse för framförallt klimatfrågor och frågor rörande företagsstyrning. Under perioden 2010-2011 har inga formella intressentdialoger genomförts.

Inför perioden 2012-2015 kommer Operan att analysera de fyra intressentgruppernas påverkan och inflytande på verksamhetens hållbarhetsarbete samt gruppernas sammansättning. En analys av tillvägagångssättet för genomförande av de formella intressentdialogerna kommer även att göras för att uppnå bästa möjliga resultat.

Vidare har en analys genomförts avseende Operans befintliga kundgrupper (besökare) samt potentiella nya kundgrupper.

Ekonomiskt ansvar

Operan är ett statligt helägt aktiebolag. Verksamheten ska inte syfta till att ge överskott, eller utdelning. I posten intäkter ingår bland annat ett väsentligt stöd från offentlig sektor, dvs. staten. För 2011 uppgick bidraget från staten till 432,2 mkr.

Bidraget från offentlig sektor är en väsentlig förutsättning för att så många som möjligt ska kunna besöka och ta del av Operans utbud till ett överkomligt pris.

En osubventionerad biljett till en föreställning på stora scenen skulle i genomsnitt kosta 2 438 kr vilket kan jämföras med dagens snittpris på 299 kr. Under kalenderåret 2011 hade Operan totalt 169 314 besökare till föreställningar på stora scenen och drygt 225 000 besökare totalt till samtliga föreställningar och aktiviteter.

Fribiljettspolicy

Med de prisreducerade biljetterna som ska tillgängliggöra Operans utbud till fler kommer också ett ansvar för hanteringen av dessa. Operan har besökare som av olika anledningar ges tillträde utan avlagd biljettavgift. För detta finns en policy som stödjer hanteringen av fribiljetter och som reglerar till vem och vilket antal biljetter som får delas ut. Denna policy har även upprättats med syftet att minimera risken för eventuella mutor och bestickning, vilket faller inom ramen för korruption.

Under 2011 hade Operan 169 314 besökare till föreställ-

ningarna på stora scenen, 8,55 % av dessa var fribiljettsbesökande.

Socialt ansvar

En övergripande målsättning för Operan är att vara angelägen och inkluderande för många och tillgänglig för alla. Detta gäller även barn och unga, deras anhöriga och skolan.

Barn- och ungdomsverksamheten

Barns rätt till kultur är en rättighet enligt FN:s konvention om barnets rättigheter. Kultur är en viktig förutsättning för att ett barn ska utvecklas men det är även ett viktigt verktyg för att kunna göra sin röst hörd som barn. Det är även allmänt känt att det är i unga år som våra kulturvanor sätts. Barn och unga har därför rätt att genom ökad tillgänglighet få möta opera- och balettkonsten.

Operan erbjuder olika åldersanpassade aktiviteter samt Operans ordinarie repertoar, i samarbete med Operans pedagoger, dansare, sångare och musiker. Barn och ungdomar har under 2011 besökt Operan för skolföreställningar av Operans ordinarie repertoar, guidade visningar och åldersanpassade aktiviteter som till exempel instrumentprovning, kostymprovning, balettens morgonskola, repetitioner, miniföreställningar m.m.

Opera och balett är uttrycksfulla konstformer. I syfte att öka delaktigheten och ge barn och unga möjlighet att få vara medskapande, att få ge röst och få ta fysisk plats och gestalta, erbjuder Operan även ett antal verksamheter med målsättningen att ge barn och unga möjlighet att få delta.

Alla barn och ungdomar ska känna sig välkomna på Operan och därför verkar Operan för att barn med särskilda behov och funktionsnedsättning ska kunna ta del av opera och balett på ett högkvalitativt sätt. Många särskoleklasser besöker Operan för guidande visningar med tillhörande konstnärliga aktiviteter, vilka Operan förbereder noga. Under 2011 tog Operan emot besök från 23 särskoleklasser.

Det bör framhållas att den verksamhet som erbjuds barn och ungdomar är till ett starkt reducerat pris eller gratis.

Detta anses vara en förutsättning för att tidigt öppna upp möjligheten till en upptäckt av konstarna för en ny generations opera- och balettbesökare. Under 2011 nådde barn- och ungdomsverksamheten ut till drygt 37 000 besökare, vilket är fler besökare än någonsin tidigare. Av Operans årsredovisning sid 11-12 framgår Operans barn- och ungdomsverksamhet avseende 2011. Verksamheten hade en intäkt på ca 0,2 mkr och total produktionskostnad uppgick till 4,5 mkr (exkl. gemensam overhead). Operan har av regeringen fått i uppdrag att utforma en strategi för sin barn- och ungdomsverksamhet under 2012-2014 vilken presenterades under 2011.

Tillgänglighet globalt som lokalt

Tillgängligheten till operahuset är en utmaning då huset är byggt utifrån en 1800-talsstandard. Operan ser dock löpande över möjligheter för att underlätta för besökare med funktionsnedsättning och vid ombyggnation ingår som standard ställda krav för anpassningar för rörelsehindrade. Operans salong är utrustad med hörslinor, det finns hiss till alla plan samt ramp framför stora entrén.

Att globalt sprida information om och tillgång till Operans verksamhet sker på flera vis; genom närvaro och synlighet i olika sammanhang utanför operahuset t.ex. bloggar, facebook, nätbaserade medier och communities, radio- och TV-sändningar, turnéverksamhet och publikkampanjer.

2012 planeras digitalsändning på biografer och skolor av föreställningen Zémire och Azor för att barn och ungdomar utanför Stockholmsområdet ska få möjlighet att se föreställningen.

Medarbetare

Operans verksamhet bygger på att alla anställda gemensamt verkar för en hög kvalitativ opera och balett i enlighet med Operans mål och verksamhetsidé. Operan har en personalstrategi, vars mål är att arbeta med kreativa, skickliga, delaktiga och nöjda medarbetare, samt att ha en kompetent ledning och effektiv organisation.

Operans fasta personalstyrka består av 550 anställda inom ca 120 olika yrkeskategorier, uppdelat på konstnärlig, teknisk och administrativ personal.

Verksamhetsutveckling med fokus på medarbetarna

Operans personalomsättning är låg vilket betyder att köns- och åldersstrukturen tar lång tid att förändra och måste beaktas över ett längre perspektiv. Vid nyanställningar arbetar Operan utifrån ett jämställdhets- och mångfaldsperspektiv. Exempelvis representerar enbart dansarna 20 olika nationaliteter.

Medarbetarenkät och handlingsplan

Vartannat år genomför Operan medarbetarenkäter för att följa upp hur anställda uppfattar arbetsmiljön, med särskilt fokus på den psykosociala miljön. 2009 års enkät resulterade i en handlingsplan på förbättringsområden där bland annat utbildning inom verksamhetsutvecklande lönesättning, ”svåra samtal” och hantering av alkohol- och drogproblem på arbetsplatsen ingick.

Utbildningar och resultat 2011

- Verksamhetsutvecklande lönesättning – 27 personer
- Svåra samtal – 37 personer
- Alkoholpolicy och drogutbildning – 13 personer

2011 genomfördes på nytt en medarbetarenkät för att följa upp insatser inom förbättringsområden. Svarefrekvensen på enkäten var dessvärre endast 54 % i jämförelse med 2009 år på 57 %. För att säkerhetsställa att inkomna svar motsvarar ett statistiskt underlag bör man, enligt samhällsvetenskaplig forskning, uppnå en svarefrekvens på minst 67 %. Utvärdering av enkätsvaren kommer att göras under 2012.

Medarbetarfokus 2012

I det pågående projektet Styra och Leda (SoL) arbetar Operans ledning med att ta fram en tydlig och effektiv organisation som:

- är mer transparent så att Operan och övriga intressenter kan kontrollera att resursutnyttjandet ständigt förbättras, är mer rationell för att tydliggöra beslutsfattare och beslutsvägar, ansvarsområden och förväntningar.
- ger förutsättningar för att Operan bättre ska kunna tillvarata kraften i Operans medarbetare och frigöra kreativiteten hos fler – en organisation som har bättre förutsättningar att matcha Operans vision med varje individs passion

Icke-diskriminering

Icke-diskriminering är en viktig aspekt av Operans etiska arbete och kan påverka hur organisationen upplevs av medarbetare, arbetssökande och publik.

Operan har utformat policys och riktlinjer för icke-diskriminering av anställda och strävar efter att inte få några diskriminerings- eller trakasserifall anmälda. Om detta skulle inträffa finns en handlingsplan inkluderat i policyn för att åtgärder skall kunna vidtas omedelbart.

Resultat 2011

- Under 2011 hade Operan inga anmälda diskrimineringsfall, varken från medarbetare eller publik.

Barnartister

Operans produktioner, där barn och ungdomar ingår, skulle kunna ligga i riskzonen för barnarbete. Operan söker därför dispens av Arbetsmiljöverket för varje barn, repetitions- och föreställningstillfälle. Under 2011 har Operan sökt dispens för 186 arbetande minderåriga (2010/134st, 2009/163st). Liksom under föregående år har antalet barn beräknats en gång per produktion, vilket innebär att samma barn kan ha räknats flera gånger.

Hälsa och säkerhet

Resultat för hälsa är ett viktigt mått vad gäller hur väl en organisation uppfyller sitt medarbetaransvar. Årliga arbetsmiljökartläggningar med kortsiktiga arbetsåtgärder utförs av utsedda arbetsmiljöansvariga inom Operan.

	Kategori	Antal	Man (%)	Kvinna (%)	< 30 år (%)	30-50 år (%)	> 50 år (%)
2011	Styrelse	11	55	45	0	36	64
	Ledningsgrupp	9	44	56	11	56	33
	Mellanchefer	15	53	47	0	40	60
	Arbetsledare	20	70	30	0	30	70
	Konstn pers	267	52	48	8	58	33
	Teknisk pers	181	59	41	6	40	54
	Adm pers	58	33	67	5	53	41
2010	Styrelse	11	55	45	0	27	73
	Ledningsgrupp	9	33	67	0	44	56
	Mellanchefer	14	50	50	0	43	57
	Arbetsledare	20	70	30	0	35	65
	Konstn pers	264	53	47	6	61	34
	Teknisk pers	176	64	36	5	41	55
	Adm pers	59	27	73	3	59	37
2009	Styrelse	11	55	45	0	36	64
	Ledningsgrupp	10	50	50	0	40	60
	Mellanchefer	14	57	43	0	57	43
	Arbetsledare	22	73	27	0	32	68
	Konstn pers	259	51	49	7	65	28
	Teknisk pers	171	64	36	5	43	52
	Adm pers	64	28	72	2	59	39

ANSTÄLLNINGSVILLKOR							
	Yrkeskategori	Antal	Förordnanden	Tillsvidare	Provanst	1-års	Långtidskontrakt
2011	Ledningsgrupp	9	33 %	67 %			
	Mellanchefer	15	13 %	87 %			
	Arbetsledare	20		100 %			
	Konstn pers	267		93 %	0.4%	6 %	1 %
	Teknisk pers	181		99 %	1 %		
	Adm pers	58		100 %			
	TOTALT	550					
2010	Ledningsgrupp	9	22 %	78 %			
	Mellanchefer	14	14 %	86 %			
	Arbetsledare	20		100 %			
	Konstn pers	264	0.4%	99 %	0.4%		
	Teknisk pers	176		99 %	1 %		
	Adm pers	59		98 %	2 %		
	TOTALT	542					

Sjukfrånvarotimmar i % av ordinarie arbetstimmar	2011	2010	2009
Totalt	3	3	3
Varav Kvinnor	3	3	3
Varav Män	3*	2	3
Varav anställda < 30år	1	1	2
Varav anställda 30-49 år	2	3	3
Varav anställda 50 år >	4	4	4
Över 60 dagar av den totala sjukfrånvaron	31.7 *	32.5	37.6

* Sjukskrivningar män har ökat något p.g.a. långtidsjukskrivningar. Generellt har dock sjukskrivningar minskat för samtliga grupper

Tabell, kartläggning av löneskillnader (jämförelse)

2011	Konstnärlig personal		Adm personal		Teknisk personal	
	Kön	K:s lön i % av M:s	Kön	K:s lön i % av M:s	Kön	K:s lön i % av M:s
INTERVALL*	M	K	M	K	M	K
Intervall 9	4	3	88	0	3	6
Intervall 8	0	1		2	2	0
Intervall 7	21	21	105	5	7	94
Intervall 6	53	34	94	2	12	11
Intervall 5	65	75	101	4	3	95
Intervall 4				1	6	4
Intervall 3				2	12	35
Intervall 2				2	1	50
Intervall 1				1	1	4
Totalt 546 individer, 53 % män, 47 % kvinnor.						

M= Män och K= Kvinnor
*Lönekartläggningen görs utifrån BAS som är ett arbetsvärderingssystem, där flera olika parametrar fastställer vilka tjänster som är att betrakta som likvärdiga yrken. Indelningen av likvärdiga tjänster har för Operan resulterat i nio olika löneintervall. Beräkningen av kvinnors lön i förhållande till männens beräknas på medellön och görs med jämförelse med minst tre individer av vardera kön.

Resultat miljöansvar

Utsläpp växthusgaser, per energislag	Total 2011 (ton)	Totalt 2010 (ton)	Totalt 2009 (ton)
Eldningsolja ¹	110	118	78
El ²	21	21 ³	21 ⁴
Fjärrvärme	249	283	189 ⁵
Fjärrkyla	6	6	6 ⁶
Bensin	1	7	12 ⁷
Diesel	30	30	28 ⁷
TOTALT	417	465	334

1. Eldningsolja endast i Gäddviken (dekorverkstäder).
2. Avser elförbrukning Norrström 2 (operahuset), Gäddviken (dekorverkstäder), Västra Trädgårdsgatan 6A (personal- och ekonomiadministration, lokalen ej med i 2009 siffror)
3. Siffror justerad 2011 p.g.a. felaktigt data 2010.
- 4-6. Nya siffror framräknade 2011 för jämförelse mellan åren
7. 2010 beräknades CO2-utsläpp utifrån Wheel to Wheel-beräkningsfaktor. 2011 har Operan återgått till e-faktorberäkning enligt uppgift från transportstyrelsen. För jämförbarhet mellan 2009-2011, har siffror för bensin och diesel ändrats till att beräknas utifrån samma e-faktor för samtliga tre åren.

ENERGIFÖRBRUKNING ¹	Totalt 2011 (kWh)	Totalt 2010 (kWh)	Totalt 2009 (kWh)
Eldningsolja (icke förnybart)	384 297 ²	412 617	271 952
Fordonsbränsle (icke förnybart)	126 271 ³	147 857	163 796
El⁴			
Förnybart	3 096 060	3 034 089	3 404 794
Icke förnybart	578 739	603 806	609 041 ⁵
Fjärrvärme⁶			
Förnybart	2 863 650	3 337 870	2 229 810
Icke förnybart	505 350	498 767	333 190
Fjärrkyla⁷			
Förnybart	330 000	92 302	87 380
Icke förnybart	-	222 698	236 620
TOTALT	7 884 367	8 350 006	7 336 583

1. Fr.o.m. 2011 används mättenheten kWh för samtliga energiförbrukningstyper. Tidigare är omräknade för jämförbarhet.
2. Låg svavelinnehåll <0,05 % S (500 ppm)
3. Varav 96 % diesel, 4 % bensin
4. Gäddviken (vattenkraft 53,2%, kärnkraft 46,1%, fossila bränslen och torv 0,7%), Norrström 2 (vattenkraft 95 %, vindkraft 5 %), Västra Trädgårdsgatan 6A (kärnkraft 100%)
5. Västra Trädgårdsgatan 6A ingick ej i redovisad siffra
6. Norrström 2 (biobränslen 48 %, återvunnen energi från spillvärme, avloppsvatten, energiflöden 21 %, vattenkraft 16 %, fossila bränslen 15 %)
7. Norrström 2 - fr.o.m. 2011 är all fjärrkyla 100 % förnyelsebar (spillkyla 35 %, frikyla 24 %, el VP-kyla+KM-kyla från vattenvind, biobränsle 41 %).

AVFALL ¹	Totalt 2011 (ton)	Totalt 2010 (ton)	Totalt 2009 (ton)
Farligt			
Farligt avfall deponi	10 ²	2	5
Återvinning	29 ³	42	48
Förbränning	185	292	188
Övrig deponi	8	8	9
TOTALT	232	344	250

1. Avser avfallshantering Gäddviken, Norrström 2 (inkl. kontorspapper från Västra Trädgårdsgatan 6A)
2. Siffran inkluderar 8 ton slam från oljeavskiljare (Gäddviken), vilket ej tidigare redovisats.
3. Siffran inkluderar metallskrot 5 ton (Gäddviken) vilket ej tidigare redovisat.

Antal inrapporterade tillbud/arbetskadepåmälningar 2011

- Tillbud – 11st (2010/20st)
- Arbetskadepåmälningar – 15st (2010/17st)

Förebyggande friskvård och säkerhet

Operan prioriterar hälsa och säkerhet högt eftersom verksamheten omfattar vissa högriskyrken som innebär tung fysisk belastning. Dessutom är scenen ett riskområde för olyckor.

Alla Operans anställda erbjuds friskvård i form av fri tillgång till träningslokaler i Operans lokaler och subventionerat årskort på extern träningsanläggning.

Operan har en egen auktoriserad företagshälsovård vilket innebär att försäkringskassan kräver förebyggande arbete. Eftersom Operan bedriver egen företagshälsovård utbetalas ett bidrag av Försäkringskassan, vilket 2011 uppgick till 188 220 kr.

Företagshälsovården består av en företagsläkare och en sköterska. Dessa är specialiserade på arbetsrelaterade skador och sjukdomar, samt rehabilitering för att sjukskrivna så snabbt som möjligt ska kunna återgå i tjänst. Operan har även en kontrakterad ortoped för baletten samt en öron-näsa-halsspecialist för sångarna. Utöver detta finns friskvårdare såsom naprapat, sjukgymnast och massör.

Medarbetare har tidigare år fått utbildning i hjärt- och lungräddning (2010/45st, 2009/25st) vilket kommer att återupptas 2012 med obligatoriska kurstillfällen. Tre defibrilatorer (hjärtstartare) köptes in under 2011 och placerades ut i operahuset.

Scenområden är som nämnt ett riskområde för olyckor. Riskanalyser och säkerhetsgenomgångar sker löpande i Operans verksamhet. Inför varje produktion görs en förberedande riskanalys, inför varje premiär av en produktion görs en säkerhetsgenomgång på scenen och inför varje föreställning sker säkerhetskontroll av såväl publika utrymmen som scenområdet. Under 2011 genomfördes även en djupgående riskanalys av Operans hydrauliska teatermaskineri, vilken utfördes av SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut. Analysen resulterade i en åtgärdsplan fram tills dess att riskerna åtgärdas genom en renovering. Berörd personal har genomgått flertalet utbildningar för att öka kunskap och medvetenhet kring riskerna. Operan kommer att utföra en renovering av teatermaskineriet under sommaruppehållen 2012, 2013 och 2014.

Bakom kulisserna på stora scenen

Operans krispolicy uppdateras kontinuerligt och finns på varje arbetsplats för att tydliggöra rutiner och ansvar vid olika typer av kriser och olyckor. Under 2011 har ingen utbildning inom krishantering genomförts men en sådan utbildning har planerats till våren 2012.

Operans säkerhetsansvarige håller löpande brandutbildningar som bl. a omfattar brandkunskap och utrymning. Mer omfattande brandutbildningar ges till barnansvariga, publikvärdar och garderobiärer.

Resultat 2011

- Riskanalys ny produktion – 3 st.
- Riskanalys teatermaskineriet
- Säkerhetskontroll – 193 st.
- Säkerhetsutbildning publikansvariga – 46 personer
- Brandutbildning – 133 personer (2010/50 personer, 2009/137 personer)

Miljöansvar

Operan eftersträvar ständig förbättring och minskad påverkan på miljön och klimatet vilket beaktas i regelbundna dialoger med fastighetsförvaltaren för operahuset, Statens Fastighetsverk (SFV). Miljö var även ett av de områden som Operans intressenter uttryckte som prioriterat område baserat på de formella intressentdialogerna genomförda 2009.

Operan strävar efter att förbättra och effektivisera rutiner kring rapportering och uppföljning av hållbarhetsarbetet med syfte att kunna göra relevanta miljöåtgärder. De om-

råden som Operan initialt har fokuserat på är energiförbrukning, avfall och utsläpp av växthusgaser. Exempelvis består Operans fordonspark enbart av dieseldrivna fordon, varav det sista byttes ut under 2011.

Energiförbrukning

Operans energiförbrukning är betydande för organisationen. Norrström 2 (operahuset) har bland annat ett eget ställverk el. Mätning av energiförbrukning omfattar såväl Norrström 2 (operahuset), Gäddviken (dekorverkstäder) samt Västra Trädgårdsgatan 6A (administration). El- och oljeförbrukning, fjärrvärme, fjärrkyla och fordonsbränsle till Operans åtta fordon följs upp.

Avfall

Idag sker endast mycket begränsad källsortering inom Operans verksamhet på grund av utrymmesproblematik, dock söker såväl Operan som SFV lösning på detta.

Klimatpåverkan

Operan strävar efter att minska sin klimatpåverkan. Det område som Operan valt att initialt följa upp sin klimatpåverkan på är utsläppsmängd av växthusgaser som energiförbrukningens orsakar.

Kontaktuppgifter:

Camilla Högström camilla.hogstrom@operan.se 08-791 43 18
IT-chef med interninformationsansvar, Projektledare CSR Operan

GRI INDEX ■ GRI INDEX ■ GRI INDEX ■ GRI INDEX ■ GRI INDEX ■ GRI-INDEX ■ GRI INDEX ■ GRI INDEX ■ GRI INDEX

GRI INDEX	Sida	Operans kommentarer ex. avgränsningar
PROFIL		
Strategi och analys		
1.1 VDs kommentarer, vision och strategi	s. 1	
Organisationsprofil		
2.1 Organisationens namn	s. 26	
2.2 De viktigaste produkterna och/eller tjänsterna	s. 3-5	
2.3 Organisationsstruktur	s. 26-30	
2.4 Lokalisering av organisationens huvudkontor	s. 26	
2.5 Länder som organisationen har verksamhet i	s. 26	
2.6 Ägarstruktur och företagsform	s. 26	
2.7 Marknader som organisationen är verksam på	s. 7-8	
2.8 Den redovisade organisationens storlek	s. 9-14 20-24	
2.9 Väsentliga förändringar under redovisningsperioden		CSR-projektgrupp verksam först fr.o.m. sep 2011.
2.10 Utmärkelser och priser som mottagits under redovisningsperioden		Inga utmärkelser eller priser har mottagits
Information om redovisningen		
3.1 Redovisningsperiod		1/1 2011 – 31/12 2011
3.2 Datum för publiceringen av senaste redovisningen	s. 34	
3.3 Redovisningscykel		Ettårig, kalenderår
3.4 Kontaktperson för rapporten	s. 41	
3.5 Processer för definition av innehållet i redovisningen	s. 34	
3.6 Redovisningens avgränsning		Se avgränsningar per resultatindikator nedan
3.7 Särskilda begränsningar för redovisningens omfattning och avgränsningar		Se ovan (3.6)
3.8 Princip för redovisningen av joint venture		Bedöms ej som tillämplig på verksamheten
3.10 Förklaring till korrigeringar från tidigare rapporter		Utgår Egen indikator-integrering av hållbarhetsstrategi med barnstrategi för verksamheten Ny måttenhet energianvändning- bedömts mer allmänbegriplig avseende energiförbrukning
3.11 Väsentliga förändringar i omfattning, avgränsning eller mätmetoder jämfört med tidigare årsredovisningar		Utgår Egen indikator – hur Operan uppfyller FN:s konventioner avseende mänskliga rättigheter, artikel 27 och 30. Se förklaring effekt ovan (3.10). All energiförbrukning i gemensam måttenhet kWh.
3.12 Innehållsförteckning för standardupplysningar	s. 42-43	
3.13 Externt bestyrkande	s. 44	
Styrning, åtaganden & intressentrelationer		
4.1 Redogörelse för organisationens bolagsstyrning	s. 26-31	
4.2 Styrelseordförandens roll i organisationen	s. 30	
4.3 Oberoende eller icke-verkställande styrelseledamöter	s. 26	
4.4 Möjligheter för aktieägare och anställda att komma med rekommendationer eller vägledning	s. 26	
4.14 Organisationens intressenter	s. 35	
4.15 Princip för identifiering och urval av intressenter	s. 34-36	

Nina Stemme och solister ur Kungliga Operans ensemble i Flickan från Västern

RESULTATINDIKATORER		
Ekonomisk påverkan		
EC 1 Skapat och levererat direkt ekonomiskt värde	s. 36	Siffror för 2010 har omräknats i enlighet med förändrad redovisningsprincip i enlighet med ÅR.
EC 4 Väsentligt finansiellt stöd från den offentliga sektorn	s. 36-37	Reducering biljettpris och verksamhetskostnad för Unga på Operan
Miljöpåverkan		
EN 3 Direkt energianvändning, per primär energikälla	s. 40	Oljeförbrukning Gäddviken och Operans fordonsbränsleförbrukning i kWh
EN 4 Indirekt energianvändning, per primär energikälla	s. 40	Samtliga lokaler fr.o.m. 2011
EN 16 Totala och indirekta utsläpp av växthusgaser	s. 40	Koldioxidutsläpp enligt förbrukning i EN3 och EN4
EN 22 Total avfallsvikt	s. 40	Från Nya Sällskapet endast pappersavfall
Anställningsförhållande och arbetsvillkor		
LA 1 Total personalstyrka, uppdelat på anställningsform och region	s. 38	Ingen avgränsning
LA 7 Omfattningen av skador, arbetsrelaterade sjukdomar, förlorade arbetsdagar, frånvaro samt antalet arbetsrelaterade dödsolyckor per region	s. 39	Nyckeltal delvis redovisats. Vilket redovisas är sjukfrånvaro i % timmar i förhållande till totalt ordinarie arbetstid schematimmar, antal tillbud och arbetsskadeanmälningar
LA 10 Utbildning och förebyggande åtgärder gällande sjukdom och säkerhet	s. 40-41	Antal personer eller tillfällen
LA 13 Mångfald bland styrelse, ledning, anställda	s. 38	Ålder- och könstruktur, ej etnicitet
LA 14 Löneskillnad mellan män och kvinnor, per anställningskategori	s. 39	Löneskillnad i %, minst tre individer per personalkategori.
Mänskliga rättigheter		
HR 3 Personalutbildningstimmar i policys och rutiner för mänskliga rättigheter	s. 37	Indikatorn är kopplad till HR4 och LA14. Antal personer och delvis antal timmar.
HR 4 Antal fall av diskriminering, samt vidtagna åtgärder	s. 37	Ingen avgränsning
HR 6 Verksamheter där det finns risk för fall av barnarbete och åtgärder som vidtagits	s. 37	Policy för arbetande minderåriga i produktioner och antal arbetande under året.
Organisationens roll i samhället		
SO 4 Åtgärder som vidtagits på grund av korruptionsincidenter	s. 36	Policys och dess efterlevnad för att förebygga korruption inom friljettskhanteringen